

Притони

Олекса Влизько

Я сиджу в притоні берлінських бандитів і відчуваю прекрасне почуття ризику, без якого на світі люди мусіли б сидіти на місці й не рипатися в пошуванні різних там культур, наук, відкрить, винаходів.

Проте, сказати, яка користь для культури від мого перебування в притоні, — я навряд чи міг би.

Над моєю головою, прибитий гвіздком до стелі, висить канат з петлею на кінці, знятий з якоїсь шибениці. — Господар притону робить оформленням помешкання наголос на таємничій і романтичній професії своїх відвідувачів. На справжніх бандитів, що сидять за столиком побіч мене, це не справляє таки ніякого вражіння, але на мене, гавчоса з українських прерій, це падає сентиментальним заскоком у голову, від якого любі бандитики здаються мені близькими родичами, а я сам відчуваю, що впав в глибоку психологічну криницю першого Каїна, що забив останнього Авеля на землі.

Проти мене на стіні висить фотографія хлопця типу провінційального німецького боксера.

Її прибито до стіни матроським ножом. — Це печатка чиєїсь ненависти.

Тут, у цьому льоху сидять люди, які можуть вбити мене з замовлення. Це для них звичайний спосіб заробітку, як для кравця замовлення на костюм "паркер".

Тут зрідка бувають у гостях професори європейських бандитських академій. Цілком солідно вони навчають речей "по спеціальності". Вони знають досконально історію бандитизму й усе, що до нього стосується. Я маю в себе на руках веселу стенограму лекції з історії бандитизму, що її прочитав на третьому триместрі Паневропейської Академії Бандитів професор Ляхм Альтер Кнастер.

Подаю її в перекладі на українську мову:

"Панове!

Перший бандит, основоположник нашої професії, як такої, був перс Гасан Ібн-Сабба — організатор і начальник ордену асасинів, — професійних бандитів, з самого початку своєї історії. Переслідуваний за це в Єгипті Гасан Ібн-Сабба мусів тікати до Персії, — своєї батьківщини, — і впродовж багатьох років блукати в цій країні, рятуючись від сельджуків, народу, який взяв щодо Гасана Ібн-Сабби ту ганебну роль, яку тепер відіграють до нас фараони-щуцмани. Нарешті 1090 року Гасану Ібн-Саббі вдалося завоювати укріплений замок Аламут біля Казвину. Тут він узявся до виховання вельминадійних юнаків, з яких зробив таких прекрасних убивць, що їх стали боятися наймогутніші царі, вояки й державні люди того часу, а слово асасин — зробилося рівнозначним слову вбивця.

Помер Гасан 1124 року, будучи свідком того, як інші укріплені міста в різних провінціях Персії та Сирії підпали під владу його прибічників, чесних бандитів і знавців своєї справи. Перед смертю Гасан встиг забити двох своїх синів, що не виконували

батьківської волі, й призначити на спадкоємця свого заступника в Лемзірі — Бузург-Умида. Бузург-Умид в усьому наслідував Гасана й перед смертю, яка сталася в 1138 році, призначив за наступника свого сина Мохамеда, що теж посилив величезну могутність і вплив ордену. Його син і наступник Гасан II, що керував орденем асасинів від 1162-го року до 1166-го, поки не забив його ж зять, — був, на мою думку, фраєр — що треба, бо гуляв на всю, корана не поважав, душу мав наопашки, пив вино й їв свинину. Його син Мохамед II, — прегарний син свого батька, протримався тільки до 1210 року, коли його отруїли вороги чесних бандитів, яких так багато. Гасан III повернувся до сталих, але, на мою думку, надто сухих принципів основоположника ордену й помер 1221 року. Йому наслідував син його Мохамед III, що не був такий ханжа, як батько, але теж загинув у 1255 році примусовою смертю, єдиною правильною для наших веселих душ, вельмишановні панове.

Нарешті Рокнеддин-Хуршах, — останній начальник асасинів у Персії, — був таким задрипанком, що угробив нашу справу в цій країні, бо не міг од знесилля встояти проти неодноразового імпетум інімікорум, — нападу ворогів, в особі Галагу, — онука Чінгіз-хана, від молодшого сина останнього Тули.

Галагу, — будь прокляте його ім'я, — з доручення свого старшого брата Мангу, рушив 1253 року на асасинів, — а 1256-го захопив у полон Рокнеддин-Хуршаха, який склав перед Галагу молитовні ручки й у подяку за свою покору був страчений за наказом Мангу-хана.

Вельмишановна аудиторіє!

Це аж ніяк не було кінцем асасинів, бо тоді не існувало б того, що тепер існує в Європі, а, саме, — бандитизму.

Ще при Гасані I посилалися місіонери асасинів у Сирію, і на початку XIII століття вони оселилися в Халебі, де дістали приязнь князя Ридвана, візьміть це на увагу, вельмишановні панове, бо то був перший випадок, що бандити, — при потребі, — сподобались королю, хоча потім це стало для нас звичайним явищем.

У 1107 році сирійські асасини напали на Апамею й заволоділи цим містом, яке, однак, знову забрав у них небіж Боемунда Тарентського — хрестоносець Танкред, щоб він розсипався в своїй труні! Згодом вони дістали прихильність візиря, дамаського князя Бурі, який віддав у володіння асасинів укріплений замок Баніяс. Тут у них, — так само як і в Персії, прекрасно виконане вбивство було звичайною справою, що й мусить характеризувати, вельмишановні панове, справжніх членів наших товариств. Князі Дамаску, Гімсу, Мераги й Мосула, один з візирів фатимідів, навіть сам халіф Аамір, якого асасини вважали за свого найлютішого ворога й узурпатора, — сконали від рук асасинів.

Біля половини XII віку асасини придбали силу добре укріплених замків, — у Ліванських горах, між ними замок Алейка зробився резиденцією їхнього вождя, Шейх-аль-Джебеля, — Повелителя Гори. Звідси вони влаштовували свої мокрі справи з хрестоносцями й тут забили Раймунда I, графа Триполіського. Тамплієри за це віддячили асасинам тим, що втерли їм табаки й примусили платити щорічну данину в

кілька тисяч динарів, так чесно зароблених ножем та ятаганом. Головою асасинів в цей час був свій хлопець Синан, який, — подібно до Гасана II в Персії, — звільнив усіх своїх урканів від обов'язків перед кораном, щоб гуляти до згуби голови, і навіть пропонував королю Альмаріху I, що він може прийняти з усіма своїми друзями християнство, коли король примусить тамплієрів зняти з асасинів данину. Альмаріх згодився на цю пропозицію, але його послів забили тамплієри, яким Альмаріх, особливо як володар, не свербів, а потім Альмаріх окаянувався й усякі переговори вщухли.

Найславетніший ворог хрестоносців Музафар-Юсуф ібн-Айюб аль-Малік-ан-Насір Салах-ад-дин — Добро віри, — не раз підлягав нападам асасинів, але згодом з ними замирився, бо порозумнішав і дав хлопцям чесний заробок, користуючись з них для досягнення своєї мети.

Вельмишановна аудиторіє! Дружба з нами завжди себе виправдує й Салах-ад-дин у цьому пересвідчився, коли з його замовлення асасини бездоганно підкололи в Тірі другого, — після Річарда Лев'ячого Серця, — страшного ворога мусулман, — хрестоносця Конрада Тірського, маркграфа менфератського, — перевдягнувшись у чернецькі рясни. Ці рясни були підвалиною нашого дальшого мистецтва гримуватися для чесної роботи, вельмишановні панове!

Таким чином наші сміливі попередники асасини кожному довели, що наша справа завжди може бути чесною професією чесних людей та бути прикладом для багатьох політиків тепер і в майбутньому.

До Європи професійний бандитизм занесли з Сирії хрестоносці, які набрали великого досвіду в наших попередників асасинів і по приїзді додому негайно почали користуватися найманими вбивцями. Мене дивує лише одно, вельмишановна аудиторіє, — невже Європа до того часу, — на жаль, це свідчить історія, — була така дурна, що, — замість небезпечних лицарських турнірів, — не могла додуматися до вигідної однаково людям бідним і багатим, — простої справи підколювання ворогів на замовлення, з гарантією на вічність, що з повною охотою виконували б усі філіяли наших товариств, а вони негайно зорганізувалися б, коли б трапився попит на знавців своєї справи.

Панове! продовжую свою лекцію! Обминувши морських розбишак, чесних бандитів моря, — як не мою спеціальність у загальному пляні лекцій у нашій академії, — зупинюся на другому видатному етапі розвитку чесного бандитизму, як професії, — об'єднаної в тред-юніон лицарів ножа, а саме, — на розбишацькому товаристві "Каморра" в Неаполі, — походження якого стосується епохи еспанського панування в Італії.

Це товариство вписало найславетнішу сторінку в наші справи в Європі.

Найбільшого свого розвитку "Каморра" досягла в епоху орудування Бурбонів.

За Фердинанда I вона вже мала міцну організацію, пройшла в усі шари людности й мала з себе немов би державу в державі.

Уряд мусів увійти з "Каморрою" в спілку.

Королева Марія Кароліна, наприклад, нагороджувала орденами й охороняла відомих розбишацьких отаманів, — Фра-Діаволо, Цампе, Пропіо та інших.

В розбишаку Гаetano Маммоне вона так закохалася, що не соромилася, як інші світові ханжі, називати його "Милим, — Другом — Моїм — Милим, — Генералом"!

З свого боку "Каморра" постачала й зараз постачає в особі нас, — її спадкоємців, — урядові Італії шпигунів та катів.

До складу "Каморри" входили люди всіх шарів людности й різноманітних професій, щоб одержати одну найпочеснішу й найвигіднішу професію бандита, чим і мусимо бути горді, вельмишановні панове!

Тепер "Каморри" не існує. Працює лише товариство "рикотарі" в Італії, "Завжди вірні" та "Гамбурзькі теслярі" у нас, у Німеччині, й II Інтернаціонал.

Коли ще взяти на увагу фашистів, — можемо з задоволенням сказати, що ми йдемо по дорозі найбільших успіхів.

Вельмишановна аудиторіє! Серед найвидатніших бандитів XX віку ми мусимо окремо поговорити про наших найкращих спеціалістів у справі кровопускання, про наших почесних членів, які ніколи не соромилися оголосити перед людьми за свою професію, а саме — про німецьких соніал-демократів, — Еберта, — Носке, Цергібеля та інших.

Мусить бути нашим найкращим гаслом те, що сказав пан Носке на Ваймарськiм з'їзді партії: — "Я взявся за справу, хоча я знав, що мене будуть ганьбити як криваву собаку в історії німецької революції. Я виконав цю криваву роботу завдяки серйозному розумінню обов'язку. Тоді я сказав собі: хтось мусить зробити цю справу, але я при цьому розумію, що це для мене значить, — що я пробіжу кривавою собакою через німецьку революцію!"

Хіба це не прекрасна фраза, любі мої панове!?

Цілковито з нашого погляду на речі впливає фраза міністра юстиції соціал-демократа Вольфганга Гайне, що він її сказав про спартаківців на пруських національних зборах 14 березня 1918 року: — "люди мусіли б надто довго сидіти в попередньому ув'язненні, коли б не було заведено прискореної процедури!"

Вельмишановні панове!

Платня за цю роботу була добра!

Ми власне ніколи не були дешеві!

Нашим соціал-братам з професії за виконання замовлень прекрасно платили, такі люди, як Склярц, ворог "Спартака", організатор державної буржуазної ради й фінансист антибільшовицької пропаганди консул Маркс та Сімон.

100.000 марок фінансував Склярц для вбивства Рози Люксембург та Карла Лібкнехта.

Роботу було чесно виконано!

Ми завжди виконуємо своєчасно замовлення!

Гезель, — керівник секції 14 VI A, в полку "Райхстаг", що підписував усі накази разом з зятем Шайдемана Генком та Бавмайстером, — на процесі Принца — Склярца в грудні 1920 року в Моабіті — засвідчив: — "Наказ забити Лібкнехта існував. Нагороду теж було визначено. Було сказано: хто приведе Лібкнехта й Люксембург живими або

мертвими, одержить 100.000 марок. Гроші було приготовлено в Райхстагу. З готелю "Еден", незалежно від нас, також було обіцяно 100.000 марок".

Вельмишановні панове!

Ми лише цуцики перед нашими старішими вчителями!

Нахилимо ж голови на знак нашої поваги перед ними і пам'ять померлих вшануємо вставанням аудиторії. (Аплєодисменти, уркани насвистують марш "Ді вахт ам Райн").

Вельмишановні панове!

На сьогодні прошу мою лекцію вважати за закінчену!

Нагадую, щоб по виході з цього помешкання були обережні, бо пан Цергібель не те, що Носке й відчуває, що все таки з нами конкурувати не може як останній, а через це, на превеликий жаль, нас, своїх друзів, які незлобно вважають його за одного зі своїх, — нещадно переслідує своїми собаками, що звуться шуцманами, а нам при такій ситуації варто не забувати вірша Публія Вергілія Марона про бджіл, що — "ігнавумфукос пекус а праесепібус арцент" — "вулики охороняють від трутнів срамотного стада", а від лукавого ворога здихай нас господи — "аб хосте малігно лібера нос, доміне"!

Адью!"

Ця стенограма лекції професора Ляхма Альтер-Кнастера досить оригінальна, щоб дати уявлення про німецький бандитизм.

Хто ним цікавитися більше, того прошу звернутися до першого розбишацького роману в Німеччині, які так наплодилися в ній після успіху "Розбишак" Шіллера. Роман видано в 1791 році, Франкфурт-Ляйпціг, і має назву "Абаліно, дер гроссе бандит", — автор Цшокке. Прочу також перечитати книгу мемуарів Носке — "Від Кілю до Капу", та спогади генерала Меркера.

Хто цікавиться бандитською мовою, — ротвелшем, того засилаю до першого зразка німецько-бандитського словника, який міститься в нотатках каноніка Дітмара фон-Мекебаха у Бреславлі й стосується половини XIV-го віку. Другого по черзі словника, — ротмана Герольда Едлібаха, — видано в Цюриху, в 1488 році, а третього, — "Лібер вагаторум" Лютера, — в 1523 році. Після цього німецько-бандитські словники почали плодитися, як черви після дощу. З них найкращий словник німецько-бандитської мови, та ж книга мемуарів Носке, та кілька протоколів судових засідань у справах Бармата, Принца-Склярца та інших.

Поки ви будете з усім цим зазнайомлюватися, — я буду сидіти в цьому великому буржуазному притоні, що зветься Німеччиною, — державою найманих капіталом убивць-асасинів — соціал-демо-кратів, і зрідка для заспокоєння душі буду заходити в гнізда тихих, скромних, рідних, люб'язних берлінських бандитів, що в льоху на Мюнхебергер-штрассе, за Шлезьким вокзалом, — районом розбишак, — п'ють зі мною по-товариському кляйне й гроссглясами гіркий асбах-уралт і по-своєму шанують країну Леніна.

Хай ці слова не будуть блюзнірством, бо ці мої друзі-бандити, — лише чорнороби від ножа, і примушені до своєї професії соціальними парадоксами капіталістично-цергібелівського устрою. — Вони мають свої верхи, світських бандитів і шахраїв, — на

зразок Ігнатія Штраснова та Гарі Домели, — які не зазирають в брудні притулки своїх менших колег, хіба що зрідка. А над Штрасновими й Домелями, шахраями-аристократами, стоїть уряд, що садить у тюрми звичайних бандитів, і "бандитів" у лапках, тобто комуністів і пролетарів, змішуючи разом карну злочинність з політикою, та тримаючи в одній руці чесність і букву закону, тоді як друга рука тримає закривавленого ножа. І на цю руку даремно шукати кари іншої від пролетарської революції.